

Dreptul proprietății industriale

- 1. Proprietatea industrială: noțiunea, istoria, izvoare naționale și internaționale.**
- 2. Protecția juridică a invenției. Subiectul și obiectul invenției.**
- 3. Natura juridică și particularitățile brevetului de invenție.**
- 4. Protecția juridică a topografiei unui produs semiconductor.**
- 5. Protecția juridică a noului soi de plante, rase de animale.**
- 6. Protecția juridică a mărcii, denumirii de firmă.**
- 7. Drepturi asupra indicației geografice.**
- 8. Drepturi asupra desenului și modelului industrial.**

Actualmente, conform legislației în vigoare, Republica Moldova acordă protecție următoarelor obiecte ale proprietății intelectuale:

- invenții,**
- indicații geografice,**
- denumiri de origine,**
- specialități tradiționale garantate,**
- modele și desene industriale,**
- mărci,**
- topografii ale circuitelor integrate,**
- soiuri de plante.**

drepturi de autor și conexe.

Sistemul de acordare a protecției proprietății intelectuale în Republica Moldova are două ramificări:

1) proprietatea industrială, care cuprinde:

invențiile,

indicațiile geografice,

denumirile de origine,

specialitățile tradiționale garantate,

modelele și desenele industriale,

mărcile,

topografiile circuitelor integrate,

soiurile de plante.

2) dreptul de autor și drepturile conexe, ce include creația științifică, literară, artistică, precum și activitatea interpreților, producătorilor de fonograme, organizațiilor de difuziune.

**În conformitate cu paragraful 2 al art. 1 din Convenția de la Paris
„Protecția proprietății industriale reprezintă brevetele pentru
invenții, modele de utilitate, desene industriale, mărci comerciale,
mărci de serviciu, denumiri comerciale și indicații de origine sau
denumiri de origine, precum și suprimarea concurenței neloiale”.**

**În conformitate cu paragraful 3 al articolului menționat,
„proprietatea industrială este înțeleasă în sensul cel mai larg și se
extinde nu numai la industrie și comerț în sensul propriu al
cuvântului, ci și la domeniile producției agricole și industriei
extractive și la toate produse de origine industrială și naturală,
cum ar fi, de exemplu, vin, cereale, frunze de tutun, fructe,
animale, fosile, ape minerale, bere, flori, făină.”**

Termenul „proprietate industrială” este folosit și într-un sens mai restrâns, acoperind doar drepturile asupra invențiilor, modelelor de utilitate și desenelor industriale.

Legea brevetelor, ca și legea dreptului de autor, poate fi considerată într-un sens obiectiv și subiectiv. În sens obiectiv, aceasta este o subramură a dreptului civil care reglementează procedura de apariție, implementare și protecție a drepturilor la invenții, modele de utilitate și desene industriale. În sens subiectiv, legea brevetelor este proprietatea și drepturile personale neproprietate ale titularilor de brevete și ale altor subiecte ale relațiilor juridice privind brevetele.

Din punct de vedere istoric, prima menționare a unui drept de brevet este făcută în 500 î.e.n. de scriitorul grec, Atheneus, care descrie o competiție culinară petrecută în orașul Sybaros (sudul Italiei de astăzi). Câștigătorul acestei competiții beneficia de un drept exclusiv de a-și prepara felul de mâncare pe perioada unui an.

Arhitectul Filioop Brunelleschi primește în anul 1449 un brevet pentru o perioadă de 3 ani, pentru invenția sa, care constă în contruirea unei bărci menite să transporte marmură de-a lungul râului Arno.

Brevetul de invenție, în sensul contemporan al sintagmei, a fost introdus în anul 1474 în Veneția, când s-a prevăzut că dispozitivele nou inventate trebuie să fie comunicate Republicii, pentru ca inventatorul să dobândească dreptul de a interzice altora folosirea tehnicii sale.

În evoluția istoriei brevetelor se remarcă trei perioade importante.

Prima este perioada privilegiilor, situată între secolul al XV-lea și secolul al XVIII-lea, în cursul căreia suveranul acorda monopolul de exploatare doar dacă i se părea oportun. Era un sistem condus de conceptul de utilitate și cel de favoritism.

Cea de-a doua este perioada brevetelor naționale (1790 – 1883), în cursul căreia inventatorii aveau dreptul de a solicita obținerea unui brevet de invenție și acordarea acestuia depindea de factori obiectivi. Invențiile erau însă protejate numai pe teritoriul unde se eliberase brevetul.

Cea de-a treia perioadă – perioada internaționalizării brevetelor de invenție, a început în anul 1883 și continuă până în prezent. La Paris, un congres internațional a început să schițeze o soluție pentru protecția internațională a proprietății industriale. Organizarea unei conferințe diplomatice a condus la semnarea, la 20 martie 1883, a convenției ce a avut ca urmare înființarea Uniunii pentru Protecția Proprietății Industriale. De la această dată începe perioada internaționalizării proprietății industriale și, de asemenea, a sistemului de brevetare.

În anul 1967, în cadrul Conferinței Diplomatice de la Stockholm, se încheie acordul pentru înființarea Organizației Mondiale a Proprietății Industriale și sunt prevăzute uniunile pentru proprietate industrială și pentru drept de autor ca structuri permanente.

În Republica Moldova, prima lege care reglementează protecția invențiilor a fost Legea nr.461 din 18 mai 1995 privind brevetele de invenție. Normele juridice și practica internațională au servit drept bază pentru dezvoltarea legislației Republicii Moldova în domeniul invențiilor, ca principii normele regăsite în majoritatea țărilor dezvoltate, în convențiile și tratatele internaționale,

Deși Legea 50/2008 cu privire la protecția invențiilor nu definește invenția, doctrina abundă în definiții. La o simplă cercetare a acestor definiții, se constată că acestea sunt foarte asemănătoare și prezintă aceleași elemente caracteristice unei invenții.

Astfel, invenția este o creație rezultat al unei activități inventive, un produs intelectual nou prin raportare la stadiul tehnicii mondiale, susceptibilă de a fi aplicată industrial. Inventatorul este autorul invenției, persoana din a cărei activitate creativă se naște invenția. Inventator poate fi numai o persoană fizică sau un grup de persoane fizice, precum o echipă de cercetători. O persoană juridică nu poate fi inventator, însă poate dobândi dreptul la brevet în calitate de succesor în drepturi al inventatorului. În cazul în care invenția este urmarea contribuției mai multor inventatori, fiecare din aceștia are calitatea de coautor al invenției, iar dreptul la brevet le aparține în comun.

În conformitate cu art. 6 alin. (1) ale Legii 50/2008 nu sunt considerate invenții, în sensul alin. (1):

a) descoperirile, teoriile științifice, ideile și metodele matematice;

b) creațiile estetice;

c) planurile, principiile și metodele în exercitarea activităților intelectuale, în materie de jocuri sau în domeniul activităților economice, precum și programele de calculator;

d) prezentările de informații.

Art. 7 alin. (1) al Legii 50 prevede că nu se acordă brevete, conform prezentei legi, pentru:

- a) invențiile a căror publicare sau exploatare este contrară ordinii publice sau bunelor moravuri, inclusiv cele dăunătoare sănătății și vieții oamenilor, animalelor, plantelor, și care sunt de natură să aducă atingeri grave mediului, cu condiția ca această excepție să nu fie generată numai de interzicerea, printr-o dispoziție legală, a exploatării invenției;**
- b) soiurile de plante și rasele de animale;**
- c) procedeele esențial biologice de obținere a plantelor sau a animalelor; această dispoziție nu se aplică procedeelelor microbiologice și produselor obținute prin aceste procedee;**
- d) invențiile având ca obiect corpul uman în diferite stadii ale formării și dezvoltării acestuia, precum și simpla descoperire a unuia dintre elementele lui, inclusiv secvența ori secvența parțială a unei gene.**

Alin. (2) al aceluiași articol prevede că nu se acordă brevete, conform alin. (1) lit. a), în special pentru:

- a) procedeele de clonare a ființelor umane;**
- b) procedeele de modificare a identității genetice a liniei germinale a ființelor umane;**
- c) utilizarea embrionilor umani în scopuri industriale sau comerciale;**
- d) procedeele de modificare a identității genetice a animalelor de natură să le producă suferințe, fără a aduce un beneficiu medical substanțial oamenilor sau animalelor, precum și pentru animalele rezultate din astfel de procedee.**

Dreptul asupra invenției este recunoscut și apărut pe teritoriul Republicii Moldova prin Lege și confirmat prin brevetul de invenție sau brevetul de invenție de scurtă durată (în continuare - brevet) (art. 4).

Inventator (autor al invenției) se consideră persoana fizică care prin munca sa creatoare a realizat invenția (art. 17(1)).

Dreptul de autor al invenției este un drept personal inalienabil, imprescriptibil și protejat fără termen (art.17(2)).

În cazul în care invenția a fost creată împreună de mai mulți inventatori, fiecare dintre ei are calitatea de coautor al invenției și dreptul de inventator al invenției aparține fiecăruia în parte (art. 17(3)).

Dreptul asupra invenției îi conferă titularului său, alte trei categorii de drepturi, ce derivă din primul și anume:

- dreptul la calitatea de autor al invenției;**
- dreptul la brevet și;**
- drept de brevet.**

Dreptul la calitatea de autor al invenției face parte din categoria drepturilor personale nepatrimoniale. Dreptul ia naștere la data creației, independent de acordarea ulterioară a unui brevet de invenție și nu se epuizează, fiind un drept perpetuu.

Dreptul la brevet, parte componentă a dreptului asupra invenției, poate lua naștere numai la data finalizării invențiilor, adică la data la care acestea au ajuns la stadiul aplicabilității industriale și utilității tehnice.

Dreptul de brevet conferă titularului său precum și succesorilor săi în drepturi un drept exclusiv de exploatare a invenției brevetate, iar prin sintagma „drepturile ce decurg din brevet” legiuitorul a avut în vedere ansamblul de prerogative ce alcătuiesc dreptul exclusiv de exploatare a invenției, drept ce se naște din brevet.

Brevetul de invenție (BI) este titlul de protecție acordat și eliberat în virtutea legii de organul competent al unui stat sau al unui grup de state, conferind titularului său drepturi exclusive de exploatare, limitate în timp și extinse la teritoriul statului său, respectiv al grupului de state.

Conform art. 6 al al Legii 50/2008 brevetul se acordă pentru orice invenție, avînd ca obiect un produs sau un procedeu din orice domeniu tehnologic.

Titularul de brevet este persoana fizică sau juridică căreia îi aparține dreptul conferit de brevet. Autorul invenției nu întotdeauna este și titularul de brevet.

O invenție din orice domeniu tehnologic poate fi brevetată sub rezerva ca aceasta să fie nouă, să implice o activitate inventivă și să fie susceptibilă de aplicare industrială (art. 6(1)).

O invenție este nouă dacă nu se conține în cunoștințele devenite accesibile publicului oriunde în lume la data priorității invenției (stadiul tehnic) (art. 8). Data priorității invenției este data depunerii primei cereri de brevet la AGEPI sau la un oficiu de brevete de peste hotare, sau data expunerii invenției într-o expoziție recunoscută la nivel internațional.

O invenție este considerată că implică o activitate inventivă, dacă pentru un specialist în acel domeniu, ea nu rezultă în mod evident din stadiul tehnicii (art. 10).

Se consideră că o invenție protejată prin brevet de scurtă durată implică o activitate inventivă, dacă ea nu rezultă în mod direct din stadiul tehnicii și prezintă un avantaj tehnic sau practic (art.12(2)).

O invenție este susceptibilă de aplicare industrială dacă obiectul ei poate fi fabricat și utilizat în oricare dintre domeniile industriale, inclusiv în agricultură (art. 11).

Durata de valabilitate a brevetului de invenție este de 20 de ani (art. 18(1)). Acest termen începând cu data de depozit a cererii de brevet de invenție. La expirarea acestui termen invenția respectivă devine un bun public și poate fi utilizată liber de orice persoană.

Transmiterea drepturilor se poate face prin cesiune sau prin licență, exclusivă sau neexclusivă, precum și prin succesiune legală sau testamentară

Brevetarea în străinătate a invențiilor create în Republica Moldova se poate efectua prin depunerea, prin intermediul AGEPI, a unei cereri internaționale în conformitate cu Tratatul de Cooperare în domeniul Brevetelor (PCT), sau direct la oficiile de brevete regionale și naționale.

Din cele menționate supra, se concluzionează că este foarte important să se facă distincția clară între: invenție și brevetul de invenție. Aceste două concepte, deși sunt asociate functional, au semnificații diferite;

- invenția este o soluție tehnică nouă, inventivă și aplicabilă, rezultat al activității creative a inventatorului. Ea poate să fie protejată (prin brevet de invenție) sau să rămână neprotejată și că atare utilizabilă, de oricine are acces la ea, fără restricții. Pentru societate importantă este invenția, ca element de fundamenare a proceselor de inovare și a progresului social**
- brevetul de invenție este un act, eliberat de către o autoritate publică, la cerere și în urma unei verificări minuțioase și nu are decât rolul de a reglementa raporturile juridice în aplicarea invenției. Funcția principală a brevetului de invenție este cea de asigurare a drepturilor exclusive de exploatare (teritorial și în timp limitat) adică „dreptul de a interzice”.**

Brevetului de invenție nu i se poate asocia o valoare, iar din acest considerent, brevetul nu certifică valoarea, ci doar îndeplinirea unor condiții de brevetabilitate.

Titularul brevetului are dreptul exclusiv asupra invenției protejate prin brevet, realizat prin dreptul titularului de a interzice terților care nu au acordul său, efectuarea unor acțiuni pe teritoriul Republicii Moldova, și anume: fabricarea, oferirea spre vânzare, vânzarea, folosirea, importul sau stocarea în aceste scopuri a produsului protejat prin brevet (art. 20(2)) sau a produsului obținut printr-un procedeu protejat (art.20 (2c)).

În cazul în care există mai mulți titulari ai unui brevet, raporturile privind exploatarea invenției protejate prin brevet se stabilesc printr-un acord încheiat între aceștia (art. 20(3)).

Conform art. 6 al Legii nr.50/2008, invenția poate avea ca obiect un produs sau un procedeu.

Prin noțiunea de produs se înțeleg:

- dispozitive;**
- substanțe;**
- tulpini ale microorganismelor;**
- culturi de plante sau animale. Dispozitiv**

În calitate de dispozitive pot fi:

- mașini, aparate, instrumente, mecanisme, piese de mașini, utilaje, agregate, instalații electrice, mobilier, obiecte de uz casnic, jucării ș.a.**

Formularul cererii va include rubricile referitoare la:

a) titlul de protecție solicitat;

b) datele de identificare ale solicitantului(șilor);

c) datele de identificare ale inventatorului(ilor);

d) datele de identificare ale reprezentantului/mandatarului autorizat;

e) indicarea adresei pentru corespondență, după caz;

**f) indicații, conform art.33 alin.(7) din Legea nr.50/2008, privind originea dreptului
la brevet;**

g) titlul invenției;

h) indicii de clasificare internațională a obiectului invenției;

i) informații privind prioritatea invocată;

k) referința la o cerere anterioară;

l) referința la cererea inițială din care cererea a rezultat prin divizionare;

m) informații privind documentele aferente depuse;

**n) semnătura solicitantului(șilor) sau a reprezentantului desemnat de că- tre
acesta.**

1. Conventii și tratate internaționale în domeniul brevetelor, ratificate de Republica Moldova

Republica Moldova este parte la următoarele convenții și tratate internaționale în domeniul brevetelor:

- **Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale (1883);**
- **Convenția pentru instituirea Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (1967);**
 - **Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT) (1970);**
- **Aranjamentul de la Strasbourg privind Clasificarea internațională a brevetelor de invenție (1971);**
 - **Tratatul de la Budapesta privind recunoașterea internațională a depozitului microorganismelor în scopul protecției lor prin brevete de invenție (1977);**
 - **Convenția eurasiatică privind brevetele (1994);**
 - **Tratatul privind dreptul brevetelor (PLT) (2000).**

• **Legea nr. 50-XVI din 07.03.2008 privind protectia inventiilor (in continuare - Lege);**

• **Regulamentul privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de inventie și de eliberare a brevetului, aprobat prin Hotararea Guvernului Republicii Moldova nr. 528 din 01.09.2009 (Tn continuare - Regulament);**

• **Hotararea Guvernului Republicii Moldova nr. 774 din 13.08.1997 „Cu privire la taxele pentru servicii cu semnificatie juridica Tn domeniul protectiei obiectelor proprietatii intelectuale”, cu modificarile ulterioare;**

• **Regulamentul privind aplicarea taxelor pentru serviciile cu semnificatie juridica Tn domeniul protectiei obiectelor de proprietate intelectuala, aprobat prin ordinul Directorului General AGEPI nr. 63 din 29 mai 2006.**

Nota: Daca tratatele internationale, la care Republica Moldova este parte, stabilesc alte prevederi decat cele cuprinse in Legea nr. 50-XVI/2008, privind protectia inventiilor, se aplica prevederile tratatelor internationale.

4. Protecția juridică a topografiei unui produs semiconductor.

Prin circuit integrat se înțelege un produs, sub forma sa finală sau sub o formă intermediară, destinat să îndeplinească o funcție electronică, în care elementele, dintre care cel puțin unul este un element activ, și interconexiunile, în totalitate sau parțial, fac parte integrantă din corpul sau suprafața unei piese materiale (art. 1(1)).

Prin topografie (schemă de configurație) a unui circuit integrat se înțelege dispunerea tridimensională, oricare ar fi expresia ei, a unor elemente, dintre care cel puțin unul este un element activ, și a tuturor interconexiunilor circuitului integrat sau a unei părți din ele ori o astfel de dispunere tridimensională pregătită pentru un circuit integrat destinat fabricării (art. 1(2)).

AGEPI înregistrează topografia dacă cererea a fost depusă pe parcursul a 2 ani de la data primei exploatare comerciale (în țară sau în străinătate) sau, în cazul în care topografia nu a fost exploatare comercială, până la expirarea a 15 ani de la data creării ei

Cererea de înregistrare poate avea ca obiect o singură topografie (art. 3(5)).

Dreptul la protecția unei topografii aparține creatorului ei sau succesorului în drepturi al acestuia. În cazul în care există mai mulți creatori, dreptul la protecția topografiei aparține acestora în comun, dacă contractul încheiat între ei nu prevede altfel (art. 2(5)).

În cazul în care topografia a fost creată de un salariat în cadrul obligațiilor de serviciu, dreptul la protecția topografiei aparține creatorului sau unității, conform contractului încheiat între creator și unitate (art. 2(6)).

Titularul topografiei înregistrate are dreptul exclusiv la exploatarea ei (reproducerea, exportarea, importarea, oferirea pentru vânzare, vânzarea sau distribuirea prin orice modalitate în scopuri comerciale), precum și dreptul de a permite sau interzice altor persoane exploatarea respectivei topografii a circuitului integrat în care aceasta este încorporată sau a unui articol care încorporează un astfel de circuit integrat (art. 4(4)).

Dreptul titularului nu se extinde asupra proiectelor, procedeeelor și mijloacelor tehnologice, utilizate pentru realizarea topografiei înregistrate sau a circuitului integrat, nici asupra informațiilor stocate în circuitul integrat (art. 4(7)).

Topografia înregistrată la AGEPI este protejată numai pe teritoriul Republicii Moldova în decurs de 10 ani (art. 4(2)).

Dreptul asupra topografiei este recunoscut și protejat pe teritoriul Republicii Moldova prin înregistrare la AGEPI și eliberare a certificatului de înregistrare (art. 1(3)).

Sunt protejate topografiile originale, adică cele create ca rezultat al efortului intelectual al creatorilor, dacă în momentul creării ele nu sunt cunoscute pentru creatorii de topografii și fabricanții de circuite integrate (art. 1(4)).

5. Protecția juridică a noului soi de plante, rase de animale.

Legislația în vigoare în domeniul protecției soiurilor de plante

Legea nr. 39-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția soiurilor de plante (în continuare Legea)

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 774 din 13 august 1997 „Cu privire la taxele pentru servicii cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale”, cu modificările ulterioare.

Dreptul asupra soiului este recunoscut și apărat pe teritoriul Republicii Moldova prin Lege și confirmat prin brevetul pentru soi de plantă (în continuare - brevet).

Brevetul certifică prioritatea soiului, paternitatea amelioratorului și dreptul exclusiv al titularului de brevet de utilizare a soiului.

Soiul nou de plantă, la fel ca invenția, marca sau desenul și modelul industrial, este un rezultat al creativității umane, un obiect de proprietate industrială, la obținerea cărui sunt implicate considerabile resurse umane și materiale.

Ținând cont de faptul că procesul de ameliorare a plantelor de cele mai multe ori este de durată (10-15 ani) și este foarte costisitor, iar materialul soiului nou de plantă poate fi foarte ușor și repede reprodus (multiplicat), grație dezvoltării ascendente a biotehnologiei și ingineriei genetice din ultimul deceniu al sec. XX și începutul sec. XXI, amelioratorii necesită o anumită protecție a rezultatelor muncii depuse pe parcursul anilor, pentru a-și asigura investițiile și a obține anumite beneficii.

Lumea vegetală/regnul vegetal – cuprinde o diversitate mare de plante ce aparțin diferitor tipuri de culturi care se deosebesc după mai multe caracteristici (culoare, formă etc.)

Specia – este o unitate taxonomică de clasificare a lumii vegetale. În cadrul unei specii pot exista mai multe tipuri de plante – subspecii, varietăți, populații etc

Soiul - reprezintă un grup de plante selectat din cadrul unei specii și care are un set comun de caracteristici foarte bine definite

Principalul scop al oricărui proces de ameliorare este – descoperirea, extinderea și observarea variabilității existente sau crearea unei variabilități genetice noi în cadrul speciilor de plante examinate și selectarea unor plante sau grupuri de plante, care posedă caracterele așteptate de ameliorator și se pot transmite generațiilor ulterioare într-o formă stabilă.

Astfel, soiul este considerat nou dacă, la data depunerii cererii de brevet sau la data invocării priorității, materialul de reproducere sau de recoltă a soiului nu a fost comercializat sau nu a fost pus, într-un alt mod, la dispoziția terților, cu/sau prin autorizația amelioratorului, în scopul exploataării comerciale:

a) pe teritoriul statului membru unde cererea a fost depusă prima dată, cu mai mult de 1 an înaintea depunerii cererii de brevet;

b) pe teritoriul altor state membre cu mai mult de 6 ani înaintea depunerii cererii de brevet pentru soi de pomi ori viță -de-vie și cu mai mult de 4 ani pentru celelalte specii.

Conform Legii, un soi este brevetabil numai dacă este:

distinct;

uniform;

stabil;

nou.

Ameliorator al soiului este considerată persoana care a creat sau a descoperit și dezvoltat un soi (art. 3). Dacă un soi a fost creat sau descoperit și dezvoltat în comun de doi sau mai mulți amelioratori, dreptul la brevet aparține în comun acestora sau succesorilor lor în drepturi. Modul de exercitare a drepturilor asupra unui astfel de soi se stabilește printr-un contract scris, încheiat între amelioratori.

Soiul este considerat distinct dacă se deosebește clar, prin cel puțin unul sau mai multe caractere relevante, care rezultă dintr-un anumit genotip sau dintr-o combinație de genotipuri, de orice alt soi notoriu cunoscut la data înregistrării cererii de brevet la AGEPI sau, după caz, la data priorității revendicate (art. 7(1)).

Soiul este considerat uniform dacă, luând în considerare variațiile ce rezultă din particularitățile lui de reproducere, plan-tele soiului rămân suficient de uniforme în expresia caracterelor incluse în examinarea distinctivității soiului, precum și a altor caractere folosite pentru descrierea soiului (art. 8).

Soiul este considerat stabil dacă, după înmulțiri repetate sau la sfârșitul fiecărui ciclu de înmulțire, caracterele relevante pentru stabilirea distinctivității și orice alte caractere folosite pentru descrierea soiului rămân invariabile (art. 9).

Durata de valabilitate a brevetului este de:

- a) 30 de ani pentru soiuri de arbori, cartofi și viță-de-vie;**
- b) 25 de ani pentru soiuri de plante de alte specii (art. 20(1)). La solicitarea titularului de brevet, durata de valabilitate poate fi prelungită cu încă 5 ani (art. 20(2)).**

Acțiuni referitoare la materialul de înmulțire a soiului, care nu pot fi întreprinse fără autorizația titularului:

- i) producerea sau reproducerea (în scopul înmulțirii);**
- ii) condiționarea în scopul înmulțirii;**
- iii) oferirea pentru vânzare;**
- iv) vânzarea sau alte forme de comercializare;**
- v) exportul;**
- vi) importul;**
- vii) stocarea/depozitarea în scopul efectuării acțiunilor menționate la lit. a)-f).**

Dreptul la brevet aparține amelioratorului sau succesorului său în drepturi (art. 11(1)).

Dreptul la brevet pentru un soi creat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau la comandă, în baza unui contract scris, aparține angajatorului, dacă contractul nu prevede altfel (art.12(1)).

Titularul brevetului este persoana fizică sau juridică deținătoare a brevetului pentru soi de plantă.

Pentru obținerea brevetului, solicitantul (amelioratorul sau angajatorul) depune o cerere la AGEPI, întocmită conform cerințelor stabilite de Lege.

Ca rezultat al examinării cererii de către AGEPI și a raportului de examinare tehnică a soiului,

întocmit de Comisia de Stat, Agenția eliberează brevetul sau, în caz de neîndeplinire a condițiilor de brevetabilitate ori a altor condiții prevăzute de Lege, refuză eliberarea acestuia.

Un soi trebuie să fie desemnat printr-o singură denumire.

Denumirea trebuie să contribuie la identificarea soiului nou, fără riscul pentru cumpărător de a-l confunda cu un alt soi de aceeași specie sau de o specie similară.

Denumirea trebuie să fie alcătuită din cel mult trei cuvinte cu ori fără înțeles preexistent și să fie formulată astfel încât să poată fi ușor pronunțată și memorizată.

Denumirea nu poate include elemente care după expirarea termenului de protecție a soiului vor împiedica folosirea ei liberă sau comercializarea soiului.

Sunt inacceptabile denumirile care ar putea fi percepute altfel, nu ca denumiri de soi, dar ca mărci, denumiri de instituții de selecție etc.

nu trebuie să fie susceptibilă de a înșela sau a induce în eroare privitor la originea, derivarea, caracterele, valoarea soiului sau identitatea amelioratorului;

nu trebuie să se refere doar la caractere care sunt comune pentru alte soiuri ale speciilor corespunzătoare;

nu trebuie să contravină principiilor umane și de morală;

nu trebuie să fie nepotrivită din motive lingvistice

Denumirea soiului nu poate consta dintr-o denumire botanică sau dintr-o denumire comună unor specii sau genuri și nici nu poate include astfel de denumiri, dacă acestea pot da naștere la confuzii ori pot induce în eroare.

Denumirea nu trebuie să sugereze că soiul derivă din alt soi ori se referă la alt soi, dacă aceasta nu este strict necesar.

Denumirea nu trebuie să includă cuvinte de tipul "soi", "formă", "hibrid", "varietate" și "încrucișare" ori traduceri ale unor astfel de cuvinte.

Soiul nou nu poate avea o denumire care a fost dată deja altui soi de aceeași specie, dacă, în conformitate cu legislația națională, soiul vechi este încă utilizat sau denumirea lui continuă să fie importantă.

Denumirea soiului nu trebuie să fie identică, să aducă atingere sau să creeze risc de confuzie cu o altă denumire comercială a altui soi sau cu obiectul unui alt drept de proprietate intelectuală protejat anterior.

6. Protecția juridică a mărcii, denumirii de firmă.

Republica Moldova este parte la următoarele aranjamente și tratate internaționale în domeniul mărcilor:

Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor din 14 aprilie 1891, cu revizuirile ulterioare, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1624-XII din 26 octombrie 1993;

Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1252-XIII din 10 iulie 1997;

Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, la care Republica Moldova

2. Legislatia Republicii Moldova in domeniul marilor.

Legea privind protecția mărcilor nr. 38-XVI din 29 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 99-101 din 6 iunie 2008 și intrată în vigoare la 6 septembrie 2008 (în continuare Legea);

Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 448 din 13 august 2009;

Regulamentul privind recunoașterea notorietății mărcilor de produse și/ sau de servicii; Hotărârea Guvernului nr. 774 din 13 august 1997 cu privire la taxele pentru servicii cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale, cu modificările și completările ulterioare;

Hotărârea Guvernului nr. 852 din 16 august 2001 cu privire la modul de folosire a mărcilor-proprietate a statului;

Hotărârea Guvernului nr. 1080 din 8 octombrie 2001 cu privire la aprobarea Listei mărcilor-proprietate a statului;

Hotărârea Guvernului nr. 1425 din 2 decembrie 2003 privind modul și condițiile de acordare a permisiunii de folosire a denumirii oficiale sau istorice a statului în marca de produs și/sau de serviciu, precum și în desenul sau modelul industrial.

Marca este orice semn susceptibil de reprezentare grafică, care servește la deosebirea produselor și/sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele ale altor persoane fizice sau juridice.

Marca de produs și marca de serviciu (în continuare - marcă) constituie orice semn (vizual, sonor, olfactiv, tactil) care servește la individualizarea și deosebirea produselor și/sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele ale altor persoane fizice sau juridice (art. 2).

marca este un obiect de proprietate intelectuală, ce face parte din categoria obiectelor de proprietate industrială.

Conform definiției date de Organizația Mondială pentru Proprietatea Industrială (OMPI), marca este un semn care servește la diferențierea produselor sau serviciilor unei întreprinderi de cele ale altei întreprinderi.

Pot fi înregistrate în calitate de mărci astfel de semne cum ar fi: cuvintele, inclusiv numele de persoane, literele, cifrele, elementele figurative și combinațiile de culori, precum și orice combinație a acestor semne perceptibile vizual. Elementele figurative pot fi constituite din reprezentări grafice plane sau forme tridimensionale (în relief), având o configurație distinctă.

Funcțiile de bază ale mărcii rezultă chiar din definiția acestora dată la art. 2 din Legea 38/2008:

Funcția de diferențiere a mărcii care are două aspecte și anume: de individualizare a produselor de pe piață precum și de fixare a clientelei.

Funcția de concurență fiind un mijloc de individualizare a produselor marca servește drept instrument de atragere a clientelei, precum și de luptă concurențială.

Funcția de garanție a calității cu ajutorul mărcii consumatorul ajunge să identifice un anumit produs, pe care îl preferă, datorită calității sau modului de prezentare.

Funcția de organizare a pieței prin interacțiunea dintre producție și consum, pe care o realizează, marca apare ca un instrument de organizare a pieței, ca un mijloc de corelare a cererii cu oferta.

Funcția de monopol funcția de concurență și de organizare a pieței se transformă în anumite condiții într-o funcție de monopolizare a pieței, sprijinită pe funcția de reclamă.

Funcția de reclamă care ține fie de originalitatea însăși a mărcii, adică de impresia pe care o produce asupra clientelei, de ideile pe care le trezește, fie de publicitatea, nu numai informativă dar și persuasivă făcută în favoarea ei.

Funcția de protecție a consumatorului funcția de calitate a mărcii derivată din funcția de garanție provenienței nu are decât o semnificație, și anume că pentru consumator, aceeași proveniență implică o calitate constantă.

**Sunt excluse de la protective si nu pot fi
inregistrate:**

- a) mărcile care nu pot servi la deosebirea produselor și/sau serviciilor unei persoane fizice sau juridice de cele ale altor persoane fizice sau juridice;**
- b) mărcile lipsite de caracter distinctiv;**
- c) mărcile constituite exclusiv din semne ori din indicații ce pot servi în comerț pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, originea geografică, timpul fabricării produsului sau prestării serviciului, alte caracteristici ale acestora;**
- d) mărcile constituite exclusiv din semne ori din indicații devenite uzuale în limbajul curent sau în practicile comerciale loiale și constante;**
- e) mărcile constituite exclusiv din forma impusă de însăși natura produselor sau din forma produsului necesară pentru obținerea unui rezultat tehnic, sau din forma care conferă valoare esențială produsului;**
- f) mărcile care sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri ori prejudiciază imaginea și interesele statului;**
- g) mărcile care pot induce în eroare consumatorul în ceea ce privește originea geografică, calitatea ori natura produsului și/sau a serviciului;**
- h) mărcile care conțin reproduceri sau imitații de steme, drapele și embleme de stat, denumiri oficiale sau istorice de state ori abrevierea lor, denumiri depline sau abreviate de organizații internaționale și interguvernamentale, semne, sigilii oficiale de control, de garanție și de marcare, decorații și alte semne de distincție care, în lipsa autorizației autorităților competente, trebuie refuzate în conformitate cu art. 6 ter din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, denumită în continuare Convenția de la Paris;**
- i) mărcile care conțin reproduceri de insigne, de embleme sau de ecusoane, altele decât cele protejate conform art. 6 ter din Convenția de la Paris, și care prezintă un interes public deosebit, cu excepția cazurilor când înregistrarea este autorizată de autoritățile competente;**
- j) mărcile care conțin semne de înaltă valoare simbolică, în special simboluri religioase;**
- k) mărcile care conțin ori sunt constituite:**
 - dintr-o indicație geografică menită să identifice vinuri sau alte produse alcoolice; sau**
 - dintr-o desemnare identică ori similară cu o indicație geografică sau cu o denumire de origine protejată pe teritoriul Republicii Moldova,**

Durata inregistrării.

Înregistrarea mărcii produce efecte pentru o perioadă de 10 ani, cu începere de la data de depozit.

Reînnoirea mărcii.

La cererea titularului, înregistrarea mărcii poate fi reînnoită pe un termen de 10 ani ori de câte ori este necesar, cu condiția achitării taxei corespunzătoare. Cererea de reînnoire se depune în ultimele 6 luni de valabilitate a înregistrării. Titularul mărcii poate reînnoi înregistrarea și în termen de 6 luni de la împlinirea fiecărui termen de 10 ani, cu condiția plății unei taxe suplimentare.

Transmiterea drepturilor asupra mărcii.

Drepturile care decurg din depunerea cererii sau din înregistrarea mărcii pot fi transmise, integral sau parțial, altei persoane fizice sau juridice. Transmiterea drepturilor se poate face prin contract de cesiune sau prin contract de licență, precum și prin succesiune.

7. Drepturi asupra indicației geografice.

Aranjamentul de la Madrid privind sancțiunile pentru indicațiile false sau înșelătoare de proveniență a produselor din 14 aprilie 1891, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 1330-XIV din 27 octombrie 2000;

Aranjamentul de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională din 31 octombrie 1958 cu revizuirile ulterioare, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 1328-XIV din 27 octombrie 2000;

Acordul privind măsurile de prevenire și combatere a utilizării mărcilor și indicațiilor geografice false în statele membre ale CSI din 3 ianuarie 2002, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Guvernului nr. 1331 din 3 decembrie 2001

Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66-XVI din 27 martie 2008, intrată în vigoare la 25 octombrie 2008 (în continuare - Legea);

Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 610 din 5 iulie 2010 (în continuare - Regulamentul);

Indicația geografică (IG) este denumirea unei regiuni sau a unei localități, a unui loc determinat sau, în cazuri excepționale, a unei țări, care servește la desemnarea unui produs originar din această regiune sau localitate, din acest loc determinat sau din această țară și care posedă o calitate specifică, reputație sau alte caracteristici ce pot fi atribuite acestei origini geografice și a cărei producere și/sau prelucrare, și/sau preparare au loc în aria geografică delimitată;

denumirea de origine (DO) este denumirea geografică a unei regiuni sau localități, a unui loc determinat sau, în cazuri excepționale, a unei țări, care servește la desemnarea unui produs originar din această regiune, localitate, loc determinat sau țară și a cărui calitate sau caracteristici sunt, în mod esențial sau exclusiv, datorate mediului geografic, cuprinzând factorii naturali și umani, și a cărui producere, prelucrare și preparare au loc în aria geografică delimitată;

specialitatea tradițională garantată (STG) este un produs agricol sau alimentar tradițional, a cărui specificitate este recunoscută prin înregistrare conform legii (specificitatea reprezintă caracteristica sau ansamblul de caracteristici prin care un produs agricol sau alimentar se distinge în mod clar de alte produse agricole sau alimentare similare aparținând aceleiași categorii; produsul tradițional este produsul utilizat pe piață pe parcursul unei perioade de timp ce indică la transmiterea de la o generație la alta, fapt ce este dovedit; această perioadă trebuie să corespundă duratei general atribuite unei generații umane, adică de cel puțin 25 de ani).

Informațiile furnizate consumatorului prin intermediul mărcilor comerciale, dar și asigurarea unei calități determinate prin intermediul acestora pare a fi deja insuficientă.

În situația creată, este natural că utilizatorii au un interes mare față de produsele ce poartă IG și DO și față de specialitățile tradiționale garantate, deoarece, spre deosebire de alte obiecte ale proprietății intelectuale, acestea nu doar diferențiază, ci și desemnează un produs cu o calitate garantată. Aceasta înseamnă că, procurând un produs ce poartă o IG, o DO sau o STG, consumatorul poate fi sigur că va beneficia de o calitate definită, constantă și controlată.

Iată de ce IG, DO și STG joacă un rol foarte important în dezvoltarea economică atât la nivel micro- cât și macroeconomic.

IG, DO și STG sunt niște instrumente eficiente pentru promovarea dezvoltării socio-economice deoarece:

- **ajută producătorii să obțină un supraprofit în schimbul garantării calității;**
- **ajută la distribuirea mai corectă și echitabilă a veniturilor pe întregul lanț de producere, începând cu producătorii de materii prime și terminând cu comercianții;**
- **crează locuri de muncă, previn exodul populației rurale;**

Pentru a beneficia de o denumire de origine protejată sau o indicație geografică protejată ori pentru a fi recunoscut ca specialitate tradițională garantată, un produs trebuie să fie conform condițiilor stabilite într-un caiet de sarcini, omologat printr-o decizie a autorităților competente desemnate conform Legii (art. 8.(1))

Orice persoană fizică sau juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, din aria geografică delimitată corespunzătoare, care produce produse în conformitate cu prevederile caietului de sarcini pentru o denumire de origine protejată sau pentru o indicație geografică protejată dobândește dreptul de utilizare a acesteia în condițiile Legii și ale Regulamentului (art. 9(6)).

Durata protecției unei denumiri de origine, a unei indicații geografice sau a unei specialități tradiționale garantate începe din data de depozit a cererii și este nelimitată (art. 10(1)).

Înregistrarea denumirii de origine protejate sau a indicației geografice protejate se autentifică prin eliberarea certificatului privind dreptul de utilizare a denumirii de origine protejate sau a indicației geografice protejate acordat de către AGEPI (art. 26(2)).

Înregistrarea denumirilor de origine, indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate face ca acestea să fie protejate împotriva oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri înregistrate pentru produse neacoperite de înregistrare în măsura în care aceste produse sunt comparabile cu cele înregistrate sub această denumire sau această utilizare permite de a profita de reputația denumirii protejate; contra uzurpării, imitării sau evocării; contra utilizării unor indicații false sau înșelătoare cu privire la proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, precum și împotriva unor practici susceptibile să inducă în eroare consumatorul în ceea ce privește originea adevărată a produsului (art. 11).

8. Drepturi asupra desenului și modelului industrial.

Republica Moldova este parte la următoarele aranjamente internaționale în domeniul desenelor și modelelor industriale:

Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, intrată în vigoare la 7 iulie 1884, ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1328-XII din 11 martie 1993;

Aranjamentul de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale din 6 noiembrie 1925 la care Republica Moldova a aderat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 229 din 30 decembrie 1993;

Aranjamentul de la Locarno privind instituirea clasificării inter-naționale a desenelor și modelelor industriale, semnat la 8 octombrie 1968 și modificat la 28 septembrie 1979, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1249-XIII din 10 iulie 1997;

Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPS), în vigoare pentru Republica Moldova din 26 iulie 2001.

2. Legislația Republicii Moldova în domeniul desenelor și modelelor industriale:

Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161-XVI, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova la 12 iulie 2007 (în continuare Legea);

Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a desenelor și modelelor industriale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1496 din 29 decembrie 2008;

Hotărârea Guvernului nr. 774 din 13 august 1997 cu privire la taxele pentru servicii cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale, cu modificările și completările ulterioare.

În calitate de desen sau model industrial poate fi protejat aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, rezultat în special din caracteristicile liniilor, contururilor, culorilor, forme, texturii și/sau ale materialelor și/sau ale ornamentației produsului în sine (art. 6(1)).

Prin produs se înțelege orice articol obținut printr-un proces industrial sau artizanal, care poate conține și elemente concepute spre a fi asamblate într-un produs complex, ambalaje, aranjamente, simboluri grafice și caractere tipografice, cu excepția programelor de calculator; și prin produs complex - produs compus din multiple elemente ce pot fi înlocuite de o manieră care să permită dezasamblarea și reasamblarea lui.

■ Desenul industrial se caracterizează prin raportul grafic-liniar al elementelor și efectiv nu are volum, de exemplu: aspectul exterior al covorului, al țesăturii, al năframei, al broderiei pe haină.

■ Prin model industrial înțelegem o compoziție, constituită pe baza unei structuri tridimensionale. De exemplu, aspectul exterior al unei mașini, al unui strung, al unei lustre, al unui vas.

Desenul/modelul industrial poate fi caracterizat și de elemente specifice atât desenului, cât și modelului industrial. De exemplu, exteriorul panoului de finisaj în construcții, talpa încălțăminteii cu desenul nou al suprafeței de mers, ambalajul cu desen pe suprafață etc.

Se asigură protecție pentru desenul sau modelul industrial numai dacă acesta este nou și are un caracter individual.

■ Un desen sau un model industrial este nou dacă nici un desen sau model industrial identic nu a fost făcut public înainte de data de depozit sau, dacă a fost invocată prioritatea, înainte de data de prioritate a desenului sau a modelului industrial pentru care se solicită protecție.

■ Un desen sau un model industrial are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat este diferită de impresia produsă asupra unui asemenea utilizator de orice alt desen sau model industrial făcut public înainte de data de depozit sau, dacă se revendică o prioritate, înainte de data de prioritate.

Nu pot fi protejate în calitate de desene sau modele industriale:

- **obiectele determinate exclusiv de o funcție tehnică;**
 - **procedeele de fabricație;**
- **principiul de construire sau modul în care un obiect este fabricat;**
 - **materialele utilizate pentru fabricarea obiectelor;**
 - **culoarea per se;**
- **elementele verbale, și anume ponderea semantică a acestora;**
- **aspectul exterior al obiectelor invizibile în procesul funcționării sau exploatării normale.**

Nu pot fi înregistrate în componența desenelor sau modelelor industriale:

- **opere protejate de legislația privind drepturile de autor, dacă nu aparțin solicitantului;**
- **semnele distinctive (mărcile, denumirile de origine etc.), dacă nu aparțin solicitantului.**

Sunt neprotejabile desenele sau modelele industriale care contravin ordinii publice sau bunelor moravuri.

Autor al desenului sau al modelului industrial este considerată persoana fizică ce l-a realizat prin munca sa creatoare. Dacă desenul sau modelul industrial a fost creat de mai mulți autori, dreptul asupra desenului sau modelului industrial va aparține tuturor autorilor.

Persoana care a acordat doar asistență tehnică, organizatorică sau materială în procesul creării desenului sau modelului industrial nu se consideră autor.

Marcarea desenului și modelului industrial înregistrat

Titularul certificatului poate aplica pe produs un marcaj de avertizare. Marcajul nu este obligatoriu, dar este util pentru a anunța atât consumatorii, cât și persoanele terțe că desenul sau modelul este înregistrat. Marcajul constă în imprimarea literei majuscule D înscrise într-un cerc și a numelui sau denumirii titularului pe obiect, etichetă sau ambalajul obiectului.

Clasificarea internațională pentru desene și modele industriale (CIDMI) (ediția a 9-a)

Clasa 01 - Produse alimentare

Clasa 02 - Articole de îmbrăcăminte și mercurie

Clasa 03 - Articole de voiaj, cutii, umbrele și obiecte personale necuprinse în alte clase

Clasa 04 - Perii

Clasa 05 - Articole textile neconfeționate, materiale din fibre sintetice sau naturale

Clasa 06 - Mobilier

Clasa 07 - Articole de menaj necuprinse în alte clase Clasa 08 - Unelte și obiecte casnice din metal

Clasa 09 - Ambalaje și recipiente pentru transportul sau păstrarea mărfurilor

Clasa 10 - Ceasuri și alte aparate și instrumente de măsură, control și semnalizare

Clasa 11 - Obiecte ornamentale

Clasa 12 - Mijloace de transport și de ridicat

Clasa 13 - Aparate de producere, distribuție sau transformare a energiei electrice

Clasa 14 - Aparate de înregistrare, de telecomunicații și de prelucrare a informației

Clasa 15 - Mașini necuprinse în alte clase

Clasa 16 - Aparate fotografice, cinematografice și optice Clasa 17 - Instrumente muzicale

Clasa 18 - Mașini de birou și imprimerie

Clasa 19 - Papetărie, articole de birou, materiale pentru arte și învățământ

Clasa 20 - Echipamente pentru vânzări și publicitate, semne indi- catoare

Clasa 21 - Jocuri, jucării, corturi și articole sportive

Clasa 22 - Arme, articole pirotehnice, articole pentru vânătoare, pescuit și pentru distrugerea dăunătorilor

Clasa 23 - Instalații pentru distribuția fluidelor, instalații sanitare, de încălzire, de ventilație și condiționare a aerului, combustibili solizi

Clasa 24 - Utilaj medical și pentru laborator Clasa 25 - Construcții și elemente de construcții Clasa 26 - Aparate de iluminat

Clasa 27 - Tutun și articole pentru fumători

Clasa 28 - Produse farmaceutice și cosmetice, articole și aparate de toaletă

Clasa 29 - Dispozitive și echipamente contra incendiilor, pentru pre- venirea accidentelor și salvare

Clasa 30 - Articole pentru îngrijirea și întreținerea animalelor

Clasa 31 - Mașini și aparate pentru prepararea mâncărurilor și băuturilor necuprinse în alte clase

Clasa 32 - Simboluri grafice și elemente grafice (logos), motive deco- rative pentru suprafețe, ornamente

Un desen sau un model industrial înregistrat este protejat pe parcursul unei perioade de 5 ani, începând cu data de depozit.

Valabilitatea certificatului de înregistrare poate fi prelungită pentru mai multe perioade de câte 5 ani, până la maximum 25 de ani de la data de depozit (art. 13(1)).

Un desen sau un model industrial neînregistrat este protejat pe parcursul unei perioade de 3 ani de la data la care a fost făcut public pentru prima oară în Republica Moldova (art. 13(2)).

Obiectul protecției poate fi bidimensional (desen industrial) sau tridimensional (model industrial), precum și o combinație a acestora (art. 6(2)). Se asigură protecție pentru desenul sau modelul industrial numai dacă acesta este nou și are un caracter individual (art. 6(3)).

